

ÜNİTE 4 : OKULLARDA AFET HAZIRLIKLARI VE GÜVENLİ ÖĞRENME ORTAMLARI

EĞİTİM MODÜLÜ 20: Okul Afet Mitleri ve Yanlış Bilgilerle Mücadele

Yazar: [Von Hope/ VETREADY Proje Ortaklığı]

Proje numarası 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak, burada ifade edilen görüş ve fikirler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği veya Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE) görüşlerini yansıtmayabilir. Avrupa Birliği veya hibe veren kurum bu görüş ve fikirlerden sorumlu tutulamaz.

Eğitimci Rehberliği Genel Bakış

Bu Eğitimci Destek Dosyası, **Okullarda Afetlerle İlgili Mitler ve Yanlış Bilgilerle Mücadele** eğitim modülüne eşlik etmek üzere tasarlanmıştır ve modülün etkili bir şekilde sunulmasını sağlamak için özel olarak hazırlanmış metodolojik ve didaktik rehberlik sunmaktadır.

Eğitimcilere yardımcı olmayı amaçlamaktadır:

- Bu modülün ünite içindeki **belirli pedagojik hedeflerini** anlamak.
- VET, CVET ve diaspora öğrenenlerini derse etkin bir şekilde dahil etmek için **uygun öğretim stratejileri ve araçlarını** uygulamak.
- Önemli **faaliyetleri güvenle kolaylaştırmak**, yansıtmayı teşvik etmek ve bilgiyi kalıcı hale getirmeyi desteklemek.
- **Farklı formatlara** (yüz yüze, çevrimiçi, karma) ve çeşitli öğrenci ihtiyaçlarına göre sunumu özelleştirmek.

Not: Bu modülün ve ilgili sınavın tamamlanması, eğitimcinin mesleki gelişimine katkıda bulunur ve sertifikaya yol açabilir.

Bu Eğitim Modülünün Öğrenim İçeriği

- Eğitim Modülünün Amacı
- Eğitim Modülünün Öğrenim Çıktıları
- Giriş: Okullarda Afetlerle İlgili Efsaneler ve Yanlış Bilgilerle Mücadele Nedir?
- Temel Kavramlar ve Terminoloji
- Önemi Anlamak
- Bu Eğitim Modülünün Önemi
- Okullarda Afetlerle İlgili Mitler ve Yanlış Bilgilerle Mücadele Bağlamında Doğal Afetler
 - Depremler
 - Sel
 - Sıcak Dalgaları
 - Duraklayın ve Düşünün
- Okullarda Afetlerle İlgili Mitler ve Yanlış Bilgilerle Mücadele Bağlamında Teknolojik / Endüstriyel Afetler
 - Kimyasal Sızıntılar
 - Elektrik Kesintileri
 - Endüstriyel Yangınlar
 - Duraklayın ve Düşünün
- Okullarda Afetlerle İlgili Mitler ve Yanlış Bilgiler Bağlamında Biyolojik/Sağlıkla İlgili Afetler
- Salgın/Salgın Hastalık (örn. Grip)
 - Pandemi
 - Gıda Kaynaklı Hastalıklar/Kontaminasyon
 - Duraklayın ve Düşünün
- İlham Veren Eylemler ve Rol Modeller
- Daha Fazla Keşfedilecek Bilgi
- Bu eğitim modülünü oluşturmak için kullanılan kaynaklar

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

- **Senaryo Temelli Öğrenme (SBL): Okullarda Afet Hazırlığı**
- Öğrencileri pasif bilgi ezberlemeden acil durumlarda aktif ve kritik karar verme sürecine geçirin.
- **Neden SBL Kullanmalı?:** Gerçek hayattaki karar verme pratiğini teşvik eder. Öğrencileri güvenilir bilgileri yanlış bilgilerden ayırt etmeleri için eğitir. Stres ve zaman baskısı altında doğru prosedürleri uygulama becerisini geliştirir.
- **Senaryo:** “Çelişkili Uyarılar”: Ulusal Afet Yönetimi Ajansı tarafından güçlü bir deprem (veya sel) uyarısı yayınlandı. Aynı zamanda, sosyal medyada viral olan bir gönderi şöyle diyor: “Okulu tahliye ETMEYİN — sınıfta kalmak daha güvenlidir! Dışarı çıkmak tehlikelidir!”
- **Gerçek:** Resmi yetkililer herkese binayı tahliye etmelerini ve belirlenen toplanma alanına gitmelerini talimat veriyor.
- **Öğrenci Görevi:** Katılımcılar şunları yapmalıdır:
 - Hangi bilginin doğru olduğunu nasıl doğrulayacaklarını açıklamak. Resmi prosedürlere göre doğru eylem planını özetlemelidir. Yanlış bilgiye nasıl tepki vereceklerini veya düzelteceklerini açıklamalıdır.
- **Süre Sınırı:** Karar vermek için 5 dakika Grup Roller:
 - **Grup A:** Yanlış bilgiyi (efsaneyi) savunmak
 - **Grup B:** Resmi kılavuzu (gerçeği) savunmak
- **Hedef:** Yanlış bilginin ne kadar ikna edici görünebileceğini ortaya çıkarmak
Resmi ve bilimsel temelli kılavuza olan güveni pekiştirmek

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

- **Mit-Gerçek Tartışması: Okullarda Afet Hazırlığı**

Gerçekleri belirtmenin ötesine geçin — acil durumlarda eleştirel düşünme ve iletişimi güçlendirmek için tehlikeli mitleri aktif olarak ortadan kaldırın.

- **Senaryo “Sınıf Barınağı Miti”**

- **Efsane:** “Deprem sırasında dışarıya koşmak veya pencerelerin yanında durmak daha güvenlidir.”

Gerçek: Resmi kılavuz (AFAD, Kızıl Haç vb.) “Yere yatın, başınızı başınızı koruyun ve sallantı durana kadar sağlam bir masanın altında bekleyin, ardından sakin bir şekilde toplanma alanına gidin.

- **Etkinlik Düzeni:**

- **Takım A:** Mit'i savunur.

- **Takım B:** Gerçeği savunur.

- Her takım en az **bir resmi kaynak belirtmelidir.**

- **Eğitmen,** sonunda doğru ve hayat kurtaran prosedürleri özetler.

- **Neden İşe Yarar:**

- Analitik düşünme ve iletişim becerilerini geliştirir.

- Doğrulanmış güvenlik bilgilerinin kullanımını güçlendirir.

- Öğrencilerin yanlış bilgileri fark etmelerine ve bunlara karşı koymalarına yardımcı olur.

- **Sonuç:**

Öğrenciler mitleri çürütür, resmi kılavuzlara güvenir ve okullarda güvenlik kültürünü teşvik eder.

VET-READY

Co-funded by
the European Union

Önerilen Öğretim Yöntemleri ve Araçları

- **Doğrulama Kontrol Listesi Görevi:** “Okullarda Afet Hazırlığı ve Güvenli Öğrenme Ortamları” konusuna uyarlanmıştır. Kısa, görsel olarak dengeli ve PowerPoint veya Canva düzenine hazırdır.
- **Doğrulama Kontrol Listesi Mücadelesi: Okul Afet Hazırlığı**
- **Amaç:**
Öğrenenlerin, basit bir "Duraklayın ve Düşünün" kontrol listesi kullanarak güvenilir bilgileri hızlıca tespit etme becerisini geliştirmek. Afetle ilgili mesajları tepki vermeden veya paylaşmadan önce doğrulama güveni kazandırmak.
- **Senaryo – "Güvenli Olmayan Okul Binası Paylaşımı"**
- Sosyal medyada hızla yayılan bir paylaşımda şu iddia yer alıyor:
"Okul binası depremden sonra çatlamış ve güvensiz durumda — veliler derhal çocuklarını almak için okula gelsin!"
Ancak dikkat: Bu paylaşım doğrulanmamış bir hesaptan geliyor ve **3 yıl öncesine ait**.
- **Eylem:** Öğrenenler, 3 Adımlı Doğrulama Kontrol Listesi'ni uygular:
Kaynak Kontrolü: Bilgi resmi bir kurumdan mı (AFAD, Milli Eğitim Bakanlığı, Belediye)? **Hayır**
Tarih Kontrolü: Bilgi güncel ve konuyla ilgili mi? → **Hayır**
Çapraz Kontrol: Bu bilgiyi resmi kanallardan (okul web sitesi, belediye uyarı sayfası) doğrulayabilir miyim? **Evet** - (Sonuç: Mevcut bir uyarı yok)
- **Sonuç:**
Öğrenenler, yanlış paylaşımı reddeder ve yalnızca resmi okul güvenlik güncellemelerini takip eder.
- **Kolaylaştırıcı İpuçları:**
Hızlı değerlendirme için **60 saniyelik bir zamanlayıcı** kurun (gerçek acil durum baskısını simüle eder).
Tartışma sonrasında şunları konuşun: *Güncelliğini yitirmiş veya anonim paylaşımlar neden inandırıcı hissediliyor?*
Şu prensibi pekiştirin: Paylaşmadan veya harekete geçmeden önce **her zaman duraksayın, doğrulayın ve teyit edin**.

Geliştirici İpuçları

- **VET Öğrencileri Eylem ve Teknoloji Odaklılık:** Oyunlaştırma, etkileşimli mobil testler ve video demoları (örneğin, bir nesneyi nasıl güvence altına alacağınız) kullanın. Güvenliği doğrudan mesleki becerilerle ilişkilendirin (örneğin, şantiye güvenliği). **Güçlendirme:** Hazırlıklı olmayı kontrol sağlayan bir beceri olarak çerçevelendirin. Varsayımsal senaryolar kullanın; geçmiş travmalara değil, gelecekteki eylemlere odaklanın.
- **CVET (Yetişkin) Öğrencileri Deneyimden Yararlanma:** Mevcut ev güvenliği bilgilerini doğrulayan tartışmalarla başlayın. Aile ve mülk koruması için Alaka Düzeyi ve ROI'ye (Yatırım Getirisi) odaklanın. **Doğrulama:** Pratik yaşam deneyimlerini kabul edin ve saygı gösterin. Kısa, yüksek verimli güvenlik prosedürleri ve aile odaklı kaynaklar sağlayın.
- **Diaspora Kitlesi Kültürel ve Dilsel Netlik:** Jargon içermeyen bir dil ve basit görseller kullanın. Ulusal sınırları aşan evrensel güvenlik ilkelerine odaklanın. Çeşitli küresel bölgelerden farklı vaka çalışmaları kullanın. Travma Bilinçli Uygulama: Bireylerin kişisel bilgilerini paylaşmayı reddetmelerine izin veren açık bir “Geçiş” Kuralı oluşturun.

Adaptasyon Stratejileri

- **Şahsen Teslimat:**

Küçük grup tartışmaları için basılı “Mit ve Gerçek” kartlarını kullanın.

“Duraklayın ve Düşünün” rol yapma etkinlikleri düzenleyin — öğrenciler gerçek hayattaki afetlerle ilgili yanlış bilgi vakalarını canlandırsınlar.

Sınıf duvarlarına infografikler asın (Deprem Mitleri, Pandemi Mitleri).

- **Çevrimiçi Teslimat:**

Duraklayın ve Düşünün” vakalarının sanal rol oyunları için ayrı odalar kullanın.

Mitleri çürütmek için kısa interaktif testler (ör. Kahoot veya Google Forms) ekleyin.

WHO ve AB Sivil Koruma videolarını doğrudan sohbet veya öğrenme platformu üzerinden paylaşın.

- **Karma Öğrenme:**

Ders öncesinde çevrimiçi mitleri çürüten testlerle başlayın, ardından sonuçları yüz yüze tartışın.

Dijital hikaye anlatımı ödevleri verin — öğrenciler afetlerle ilgili mitleri düzeltten kısa videolar hazırlasınlar.

Canlı tartışmaları, kendi hızlarında ilerleyebilecekleri e-öğrenme materyalleri ve yansıma günlükleriyle birleştirin.

Yerel bağlam ve öğrencilerin teknolojiye erişimine göre uyarlama yapmayı teşvik edin. Amaç, sunum formatından bağımsız olarak eşit katılım ve beceri gelişimi.

Bu Modülde Ele Alınan Temel ESCO Becerileri

- **Çapraz ESCO Becerisi Geliştirme – T3.2 Proaktif Bir Yaklaşım Benimseme**
- Beceri Odak Noktası (T3.2):
- Gözlem, deneyim, muhakeme veya iletişim yoluyla toplanan bilgileri derleme, kavramsallaştırma, analiz etme, sentezleme ve değerlendirme gibi zihinsel süreçleri uygulayarak faaliyetleri planlama, hedefleri gerçekleştirme, sorunları çözme ve zorlukları proaktif bir şekilde ele alma becerisi.
- Bu Beceri Modülde Nasıl Geliştirilir
- “Durakla ve Düşün” Senaryoları Sırasında Öğrenciler gerçek hayattaki yanlış bilgi durumlarıyla (örneğin, viral deprem veya pandemi efsaneleri) karşı karşıya kalır ve ne yapacaklarına karar vermelidir. Kaynakları değerlendirir, sonuçları öngörür ve uygun yanıtları planlarlar.
- “Mit mi Gerçek mi” Grup Etkinliğinde Öğrenciler ifadeleri analiz eder, akıl yürütmelerini tartışır ve cevaplarını kanıtlarla gerekçelendirir. Analitik düşünme, bilgi türlerini karşılaştırma ve proaktif problem çözme becerilerini geliştirirler.
- “Okul Hazırlık Planı” Alıştırmasında Öğrenciler, kendileri için gerçekçi bir acil durum müdahale planı tasarlarlar. Topladıkları bilgileri kullanarak riskleri tahmin eder, hedefler belirler ve somut eylemler planlarlar.
- Eğitimci İpucu: Katılımcıları, verdikleri yanıtın neden en güvenli veya en etkili olduğunu açıklamaya teşvik edin.
- Bu yansıtma, bilgiyi proaktif, hedef odaklı karar verme sürecine dönüştürür — T3.2'nin özü budur.

Değerlendirme Desteği – Öğrencinin İlerlemesini Kontrol Etme Yöntemleri

Yansıma Günlüğü – “Efsaneden Gerçeğe”

Nasıl çalışır:

Modülü tamamladıktan sonra, öğrenciler daha önce inandıkları bir afetle ilgili efsaneyi ve oturumdan sonra anlayışlarının nasıl değiştiğini anlatan kısa bir değerlendirme yazısı yazarlar. Bu yeni bilgiyi evde nasıl uygulayacaklarına dair bir örnek de eklerler.

Ne ortaya çıkarır:

Kavramsal anlayışı ve kişisel dönüşümü gösterir. Eğitimcilerin, öğrencilerin doğru bilgileri içselleştirip gerçek hayattaki güvenlik davranışlarına aktarıp aktaramadıklarını değerlendirmelerine yardımcı olur.

Grup “Bilgi Doğrulama Zorluğu”

Nasıl çalışır:

Öğrenciler küçük gruplar halinde çalışarak son zamanlarda meydana gelen felaketlerle ilgili üç sosyal medya gönderisini değerlendirir. Her grup hangi gönderilerin güvenilir olduğunu belirler, nedenini açıklar ve gerekçelerini sunar.

Ne ortaya çıkarır:

Eleştirel düşünme, bilgi okuryazarlığı ve takım temelli muhakeme becerilerini değerlendirir. Öğrencilerin yanlış bilgileri tespit etme, kanıta dayalı sonuçları gerekçelendirme ve bulguları etkili bir şekilde iletme becerile

Ek Arka Plan Materyalleri

- **1. Afetlerle İlgili Yedi Efsane Çürütüldü**
<https://www.preventionweb.net/news/seven-myths-about-disasters-debunked-separating-disaster-facts-disastrous-falsehoods>
Bu UNDRR makalesi, yaygın afet mitlerini açık bir şekilde açıklıyor ve düzeltiyor, bu da onu sınıf tartışmaları veya mitleri çürütme etkinlikleri için ideal hale getiriyor.
- **2. Dezenformasyon Sizinle Sona Erer – İnfografik Seti**
https://www.cisa.gov/sites/default/files/publications/disinformation_stops_with_you_infographic_set_508.pdf
Eğitimcilerin yanlış bilginin nasıl yayıldığını ve bireylerin bunu durdurmak için neler yapabileceklerini açıklamalarına yardımcı olan basit, görsel bir infografik seti.
- **3. Afetlerde Sosyal Medyada Yayılan Yanlış Bilgileri Çürütmek**
https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/SMWG_Countering-False-Info-Social-Media-Disasters-Emergencies_Mar2018-508.pdf
Acil durumlarda yanlış bilgileri tespit etmek, doğrulamak ve bunlara karşı koymak için stratejileri özetleyen pratik, açık erişimli bir kılavuz — öğretmenlerin hazırlık çalışmaları veya ileri düzey öğrenenler için yararlıdır.

Kaynakça

Resmi Raporlar ve Yönergeler

- Avrupa Komisyonu. (2024). *Okullarda afet risk yönetimi*. AB Sivil Koruma ve İnsani Yardım. https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-disaster-risk-management_en
- Kızıllaç. (t.y.). Okullar için afet hazırlığı. <https://www.redcross.org/get-help/how-to-prepare-for-emergencies/schools.html>
- Birleşmiş Milletler Afet Riskini Azaltma Ofisi (UNDRR). (t.y.). *Eğitimde afet riskinin azaltılması*. <https://www.undrr.org/education>
- Dünya Sağlık Örgütü. (2020). Salgınların yönetimi: *Okullarda sağlık acil durumları*. <https://www.who.int/publications/i/item/managing-epidemics>

Multimedya / Videolar

- TED-Ed. (2015, 18 Mart). *Okullar için deprem güvenliği [Video]*. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Vv3_ZU8rKjQ

Haberler / Vaka Çalışmaları / Örneklerde Alıntılanan Raporlar

- Sivil Savunma ve İnsani Yardım. (2024). *Avrupa Afet Dayanıklılığı Hedefleri*. Avrupa Komisyonu. https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-disaster-risk-management/european-disaster-resilience-goals_en
- Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO). (2022). *Avrupa ve küresel ölçekte iklim kaynaklı afetlerin durumu*. <https://public.wmo.int/en/resources/library>

Eğitim ve Bilgilendirici Makaleler / Kampanyalar

- Avrupa Çevre Ajansı (AÇA). (2021). *Okullarda iklime uyum ve dayanıklılık*. <https://climate-adapt.eea.europa.eu/nn/eu-policy/eu-adaptation-policy/eu-adaptation-strategy>
- Avrupa Komisyonu. (2021). *AB uyum stratejisi: İklim dayanıklı toplumlar inşa etmek*. https://climate.ec.europa.eu/eu-action/adaptation-and-resilience-climate-change/european-climate-resilience-and-risk-management-integrated-framework_en

ORTAKLIK

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

VET-READY ile Kolaylıkla Öğrenin
Ünite 4 OKULLARDA AFET HAZIRLIKLARI VE GÜVENLİ
ÖĞRENME ORTAMLARI
Eğitim Modülü 20 Okul Afet Mitleri ve Yanlış Bilgilerle
Mücadele!

BİZİ TAKİP EDİN

<https://vetready.eu/>